

Schriftelijke bijdrage voor de Hoorzitting Tweede Kamerleden op 29 mei 2017

Voor het verwezenlijken van de Sustainable Development Goals zijn lokale overheden onmisbaar

Op het regionale en lokale niveau komen in de dagelijkse leefwereld van mensen, in het dagelijks bestuur en in ruimtelijke zin de duurzame ontwikkelingsvraagstukken samen. Daarom is de bijdrage van decentrale overheden aan de SDG's essentieel. Een speciale [Global Taskforce of Local and Regional Governments](#) heeft zich tijdens de totstandkoming van de agenda ingezet voor een afzonderlijk doel voor het sub-nationale niveau. Dit heeft geresulteerd in SDG 11, specifiek gericht op het duurzamer, inclusiever, veerkrachtiger en veiliger maken van steden en dorpen. Om de SDG's te behalen is de rol van lokale overheden echter niet beperkt tot doel 11. Alle SDG's hebben targets die direct of indirect verband houden met het dagelijkse werk van lokale overheden.

Decentrale overheden zijn actief rond alle doelen

De 17 SDG's komen sterk overeen met de maatschappelijke opgaven waar gemeenten, provincies en waterschappen voor staan. Zij vormen geen operationeel kader voor het lokale en regionale bestuur, maar bieden een uitstekend handvat om de samenhang tussen bestaande maatschappelijke opgaven zichtbaar te maken en de inzet voor verduurzaming te ondersteunen en versterken. De implementatie van de SDG's in Nederland bouwt bij decentrale overheden voort op bestaande doelstellingen, beleidsprogramma's en rapportages. Met een stevige verduurzamingsslag in de eigen omgeving kunnen de decentrale overheden bijvoorbeeld een grote bijdrage leveren aan vermindering van de internationale voetafdruk van Nederland. Met de gezamenlijke investeringsagenda Naar een duurzaam Nederland tonen de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), het Interprovinciaal Overleg (IPO) en de Unie van Waterschappen (UvW) een hoge ambitie ten aanzien van de energietransitie, de overgang naar een circulaire economie en klimaatadaptatie. Gemeenten, provincies en waterschappen laten zien dat met weinig middelen een stevige inzet voor duurzaamheid mogelijk is, mede dankzij veel maatschappelijk initiatief.

Verschillende SDG's in de schijnwerper: kracht bijzetten van de eigen identiteit

Verschillende gemeenten zien kansen in het verbinden van beleid en de SDG's.

Zo zet Utrecht zowel de binnenlandse als de internationale inzet van de gemeente voor de SDGs in het teken van 'healthy urban living' (SDG 11). Het actief betrekken van een breed scala aan Utrechtse actoren behoort nadrukkelijk tot de aanpak, zie [Utrecht4Globalgoals](#) en [HeelUtrechtU](#).

Tegelijkertijd heeft gemeente Langedijk ervoor gekozen zich te richten op vier doelen (2,6,7 en 12) en communiceert daar actief over, onder andere middels satire, theater en een sprankelend E-magazine en filmpje.

De actieve keuze voor specifieke SDG's, helpt om de identiteit van de gemeente extra kracht bij te zetten, duidelijke keuzes te maken, de eigen profilering aan te scherpen en kansen voor het bedrijfsleven te genereren.

Nederlandse gemeenten hebben de SDG's actief opgepakt

Een aantal gemeenten heeft de SDG's actief omarmd, anderen zijn er nog minder bekend mee. De decentrale overheden hebben de rol van beleidsmaker, uitvoerder, toezichthouder en investeerder. Maar zij kunnen ook bijdragen als verbinder, facilitator en katalysator voor duurzaam gedrag bij burgers, bedrijven en instellingen.

De meerwaarde van de SDG's voor gemeenten:

- De SDG's vormen een internationaal erkend raamwerk met een positieve blik op de toekomst. Het is een helder, bruikbaar en integraal kader om als **leidraad** te gebruiken bij het ontwikkelen en toetsen van beleid.
- De SDG's helpen in het verleggen van de aandacht van processen naar waarden. Gezamenlijk wordt gewerkt aan een **rechtvaardige, veilige, duurzame en welvarende wereld**, zowel binnen de gemeentegrenzen als daarbuiten.
- De SDG's vormen een **verbindend element** in de samenwerking met burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Ze helpen ook (partij)politieke verschillen te overbruggen.
- Gezien de wereldwijde aandacht vormen de doelen een prachtig thema voor **internationale profilering**.
- Het gaat ook over de **toets op toekomstbestendigheid**: de SDG's zijn een kapstok voor het gesprek over wat nodig is om ook in de toekomst een goede (sociale én fysieke) leefomgeving te kunnen bieden voor een ieder.

Metten van de eigen inzet

Verschiedende gemeenten gebruiken de SDG's om toekomstvisies te formuleren, of om het bestaande beleid te toetsen.

Daarnaast zien gemeenten kansen in het meten van de vooruitgang op de SDG's: op basis van de bestaande indicatoren, worden gemeente-specifieke indicatoren vastgesteld. Deze worden gebruikt om een nulmeting te doen en periodiek de voortgang te kunnen meten.

Inzet over de grens

Sommige gemeenten plaatsen hun internationale activiteiten expliciet in het kader van de SDG's. Zo heeft Oss de inzet voor de inkoop van eerlijke producten ook een plek gegeven in de handelsbetrekkingen met Vietnam.

Ook bijvoorbeeld Deventer, Tilburg en Helmond hechten sterk aan betrokkenheid van de gemeente bij mondiale vraagstukken en brengen burgers en organisaties uit verschillende sectoren - economie, kennis, cultuur, duurzaamheid - samen. Het gaat steeds om het gezamenlijk werken aan duurzame ontwikkeling en het delen van kennis, in twee richtingen.

De internationale inzet van de VNG heeft als doel om lokaal bestuur wereldwijd te versterken (doel 16). De specifieke inzet hangt af van het land en de context en kan zich richten op het versterken van gemeentelijke dienstverlening (water, afval, mobiliteit, registratie en lokale belastingheffing) of bestuur (decentralisatieprocessen, duurzaamheid, migratievraagstukken en opvang in de regio). Om de lokale uitdagingen het hoofd te bieden, beheert de VNG de programma's, bieden Nederlandse gemeenten expertise die gecombineerd wordt met lokale ervaringen. Deze vorm van capaciteitsopbouw is heel efficiënt gebleken.

De VNG wil via haar [Gemeenten4GlobalGoals campagne](#) met zoveel mogelijk gemeenten de Global Goals omarmen als internationaal kader voor een duurzame toekomst

De VNG verleent diensten om de Global Goals op lokaal niveau te kunnen implementeren. Kennis en informatie wordt ontsloten, gemeenten worden ondersteund bij het lokaal invulling geven aan de duurzame ontwikkelingsdoelen, en de VNG volgt de beleidsdiscussies die relevant zijn voor gemeenten.

Uitdagingen op lokaal niveau

Het streven lokaal bestuur dicht bij de burger te brengen en opgaven integraal aan te pakken, sluit goed aan bij de SDG's. Er zijn tal van lokale en regionale experimenten, pilots en proeftuinen. Voor een doortastende aanpak van maatschappelijke opgaven in de sociale, fysieke en economische pijlers is een denkomslag nodig: van een risico/regelreflex naar bereidheid tot experimenteren en leren. Van verkokerd naar interdisciplinair en integraal werken, over sectorale en administratieve grenzen heen. Hier is ruimte (ook financieel), capaciteit, kennis en flexibiliteit voor nodig.

De universele werking van de SDG's biedt de komende jaren waardevolle kansen voor het lokaal bestuur. Voor een brede lokale acceptatie van de doelen, is echter een meer zichtbare landelijke inzet noodzakelijk.